

Kleszcze – zagrożenie dla zdrowia rolnika

Bezpieczeństwo w pracy rolnika wymaga stałej czujności, ponieważ jednym z najpoważniejszych, choć niewidocznych zagrożeń dla zdrowia i życia są kleszcze. Te niewielkie pajęczaki występują na terenie całej Polski. Można je spotkać nie tylko w lasach, ale również na łąkach, pastwiskach, polach uprawnych, w zaroślach, sadach oraz przydomowych ogrodach. Rolnicy, ze względu na charakter wykonywanej pracy, należą do grupy zawodowej szczególnie narażonej na kontakt z kleszczami i chorobami przez nie przenoszonymi.

Aktywność kleszczy

Kleszcze wykazują aktywność od wczesnej wiosny do późnej jesieni, a podczas łagodnych zim mogą zagrażać praktycznie przez cały rok. Najczęściej przebywają na trawach i niskich krzewach, skąd przyczepiają się do przechodzących ludzi lub zwierzęta. Ukąszenie kleszcza jest zwykle bezbolesne, ponieważ wraz ze śliną wprowadza on do organizmu substancje znieczulające. Z tego powodu wiele osób zauważa pasożyta dopiero po kilku godzinach, a nawet dniach od momentu ukąszenia.

Choroby odkleszczowe i ich objawy

Największym zagrożeniem związanym z ukąszeniem kleszcza jest zakażenie groźnymi chorobami. Najczęstszą z nich w Polsce jest borelioza. Jej pierwszym charakterystycznym objawem bywa rumień wędrujący, czyli zaczerwienienie skóry wokół miejsca ukąszenia. Chorobie mogą towarzyszyć objawy grypopodobne, takie jak gorączka, bóle głowy, osłabienie oraz bóle mięśni i stawów. Nieleczona borelioza prowadzi do przewlekłych stanów zapalnych stawów, uszkodzenia układu nerwowego, zaburzeń pracy serca oraz długotrwałych problemów zdrowotnych utrudniających codzienne funkcjonowanie.

Drugą bardzo niebezpieczną chorobą jest kleszczowe zapalenie mózgu (KZM). Schorzenie to wywołuje wirus atakujący układ nerwowy. Początkowo symptomy przypominają grypę, wywołując gorączkę, bóle mięśni i ogólne osłabienie. W cięższej fazie może dojść do zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu. Skutkiem tego stanu bywają przewlekłe bóle głowy, zaburzenia pamięci i koncentracji, niedowłady, a w skrajnych przypadkach nawet trwała niepełnosprawność. W przeciwieństwie do boreliozy, przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu dostępne są skuteczne szczepienia ochronne.

Bezpieczeństwo całej rodziny i gospodarstwa

Rolnicy powinni pamiętać, że zagrożenie dotyczy nie tylko ich samych, ale również członków ich rodzin oraz zwierząt gospodarskich. Dzieci bawiące się na terenie obejścia są szczególnie podatne na ukąszenia. Zwierzęta, zarówno hodowlane jak i domowe mogą łatwo przenosić kleszcze na teren podwórka lub bezpośrednio do mieszkań. Warto mieć na uwadze, że choroby odkleszczowe powodują u zwierząt spadek ich produktywności, ogólne osłabienie. Dbłość o bezpieczeństwo całego obejścia staje się nie tylko kwestią ochrony zdrowia najbliższych, ale też fundamentem stabilności ekonomicznej gospodarstwa.

Skuteczna profilaktyka i zasady ochrony

Aby ograniczyć ryzyko ukąszenia, należy stosować odpowiednią profilaktykę. Podczas pracy w terenie warto nosić długie spodnie, zakryte obuwie oraz bluzę z długimi rękawami. Jasne ubrania ułatwiają zauważenie kleszcza. Dodatkową ochronę zapewniają preparaty odstrasżające owady i pajęczaki. Po zakończeniu pracy należy dokładnie obejrzyć całe ciało, zwracając szczególną uwagę na miejsca zgięć i delikatnej skóry, takie jak pachy, pachwiny, okolice uszu, zgięcia kolan i łokci.

Postępowanie po ukąszeniu

Jeśli kleszcz wbije się w skórę, należy go usunąć jak najszybciej przy użyciu pęsety lub specjalistycznego przyrządu. Miejsca ukąszenia nie wolno smarować tłuszczem, alkoholem ani innymi substancjami. Po usunięciu kleszcza należy zdezynfekować skórę i obserwować ją przez kilka tygodni. W przypadku pojawienia się rumienia, gorączki lub innych niepokojących objawów konieczna jest konsultacja lekarska.

Świadomość zagrożeń związanych z kleszczami oraz stosowanie podstawowych zasad profilaktyki pozwalają skutecznie chronić zdrowie. W pracy rolnika, która wymaga codziennego kontaktu z przyrodą, ostrożność i regularna kontrola ciała po zakończeniu zajęć powinny stać się stałym nawykiem. Dzięki temu można uniknąć wielu poważnych chorób i ich długotrwałych konsekwencji zdrowotnych.

Jadwiga Jadwińska

Starszy specjalista

Placówka Terenowa KRUS w Jeleniej Górze